

Observació sistemàtica i anàlisi de contextos

Codi: 101997

Crèdits: 4

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500797 Educació Infantil	FB	2	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Montserrat Rodríguez Parrón

Correu electrònic: Montserrat.Rodriguez@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Montserrat Rodríguez Parrón

Tona Castell Escuer

Prerequisits

Cap.

Objectius

Aquesta assignatura pretén oferir als estudiants coneixement teòric-pràctic en relació als processos observacionals en els diferents contextos on el professional de l'educació infantil desenvoluparà la seva activitat. L'observació sistemàtica esdevé clau per tal de generar nou coneixement i com a eina per a respondre a problemes o qüestions educatives.

L'observació sistemàtica com a metodologia d'investigació ajuda a entendre millor la realitat educativa i els processos d'ensenyament i aprenentatge dels infants, alhora que dóna recursos i instruments per documentar els contextos educatius. Les metodologies de recerca en l'acció han de permetre optimitzar l'acció educativa als futurs graduats i graduades en educació infantil mitjançant la reflexió i el debat de la realitat propera i indagar sobre els comportaments, les dinàmiques, les estratègies i altres fenòmens i variables de la seva vida professional quotidiana. Familiaritzar-se també amb els principals mètodes de recerca a partir de l'observació sistemàtica comporta conèixer literatura científica sobre educació infantil i entendre i emprar informes d'investigació publicats en revistes especialitzades.

Competències

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l en els estudiants.
- Analitzar críticament el treball personal i utilitzar els recursos per al desenvolupament professional.

- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació infantil.
- Dominar les tècniques d'observació i registre. Abordar anàlisi de camp mitjançant metodologia observacional utilitzant tecnologies de la informació, documentació i audiovisuals.
- Expressar-se adequadament oralment i per escrit i dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Observar sistemàticament contextos d'aprenentatge i convivència i saber reflexionar sobre ells.
- Reconèixer i avaluar la realitat social i la interrelació de factors implicats com a necessària anticipació a l'acció.
- Saber analitzar les dades obtingudes, comprendre críticament la realitat i elaborar un informe de conclusions.

Resultats d'aprenentatge

1. Emprar les TIC i els seus aplicatius més freqüents per fer presentacions de dades, informes o experiències.
2. Identificar fenòmens i variables significatives en contextos educatius que ajudin a estructurar l'acció educativa.
3. Identificar les millores en el propi procés formatiu i relacionar-ho amb el desenvolupament professional.
4. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
5. Organitzar i executar treballs d'equip.
6. Presentar petits treballs de recerca i observació de manera acurada, clara i concisa.
7. Presentar una autovaloració de les competències assolides i proposar vies de millora i perfeccionament.
8. Proposar nous mètodes o solucions alternatives fonamentades.
9. Proposar projectes i accions viables que potenciïn els beneficis socials, econòmics i mediambientals.
10. Realitzar un petit informe de recerca a partir d'un procés d'observació sistemàtica de la realitat d'acord amb els paràmetres de qualitat de la comunicació científica, al nivell d'estudiant universitari.
11. Relacionar els resultats dels processos de recerca, indagació o observació amb propostes de millora de la realitat.
12. Utilitzar correctament les tècniques i recursos d'observació i anàlisi de la realitat tot presentant conclusions sobre els processos observats.

Continguts

1. La importància de l'observació en educació infantil
2. Contextualització de l'observació sistemàtica i anàlisi de contextos en educació infantil
 1. Principals metodologies d'investigació i la seva vinculació amb l'observació sistemàtica
 2. El procés d'investigació en educació la seva vinculació amb l'observació
 3. L'observació sistemàtica: tècnica i/o metodologia d'investigació
4. La metodologia observacional
 1. Aplicacions de la metodologia observacional en Educació Infantil
 2. Dissenys observacionals: criteris
5. Tècniques i recursos per al enregistrament observacional
 1. Instruments i sistemes d'enregistrament
 2. Recollida i organització de les dades
 3. L'anàlisi de dades observacional
6. Recursos per a la difusió i transferència de resultats observacionals
 1. La documentació
 2. Difusió de resultats

Metodologia

L'assignatura comptabilitza 100 hores de treball de l'estudiant de les quals, la meitat són activitats dirigides i supervisades pel professor i la resta són hores de treball autònom de l'estudiant. La metodologia i l'avaluació tenen en compte aquesta distribució en el moment de desenvolupar dinàmiques d'aula però també activitats d'avaluació. És per això que cal tenir molt present que l'assignatura es considera complerta quan es consideren totes les hores i no només les de classe.

En totes les activitats es treballarà el compromís ètic i els principis deontològics relacionats amb la funció orientadora.

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Es vetllarà per seguir les recomanacions incloses en els documents sobre perspectiva de gènere i inclusió.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencial en gran grup	10	0,4	7, 11
Tipus: Supervisades			
Seminaris	20	0,8	1, 6, 11
Tutories de treball de recerca	20	0,8	6, 11
Tipus: Autònomes			
Treball autònom	50	2	1, 6

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant les activitats que es mostren en la graella d'avaluació. Per superar l'assignatura s'han d'aprovar cadascuna de les activitats avaluatives.

Les dates de lliurament i/o avaluació seran:

- Exposició del treball, en grup, de forma virtual. No hi ha recuperació.
- Prova de control dels continguts teòrics de l'assignatura, individual: setmana següent de l'exposició oral. Hi ha possibilitat de recuperació i la puntuació màxima serà de 5.
- Pràctiques d'observació sistemàtica: les activitats pràctiques estaran distribuïdes al llarg de tota l'assignatura en els diferents seminaris i temporitzades en la data d'inici de la pràctica i la data de lliurament. La devolució i el seguiment de les activitats que formen part de la qualificació serà inferior a un mes. L'estudiant que vulgui revisar la nota haurà de fer-ho en els 15 dies posteriors a la seva publicació en l'horari de tutories que el professorat té establert per aquesta assignatura.
- Treball de recerca observacional, en grup màxim de 4 persones: primera setmana lectiva de gener. Recuperació: darrera setmana de gener.

Els estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura i tot i així els quedi algun aspecte no assolit se'ls donarà la oportunitat de superar la matèria refent l'activitat o activitats no superades, menys l'exposició del treball en grup, que no és recuperable. No es podrà recuperar una activitat o treball que

no hagi estat prèviament avaluat. Els i les estudiants podran lliurar de nou les activitats durant tot el semestre, essent la data màxima una setmana després d'haver finalitzat l'assignatura.

La nota final de l'assignatura serà la mitjana ponderada corresponent a les activitats d'avaluació. S'haurà d'aprovar amb un 5 cadascuna de les parts. S'aprovarà l'assignatura amb una puntuació mínima de 5. Per participar al procés de recuperació el professor/a responsable de l'assignatura o mòdul pot exigir haver obtingut una qualificació mínima de 3,5.

L'equip de professorat considera indispensable l'assistència a les classes i farà seguiment de la mateixa.

Abans d'entregar una evidència d'aprenentatge, l'estudiant haurà de comprovar que ha escrit correctament les fonts, notes, citacions textuais i referències bibliogràfiques seguint la normativa APA.

La còpia o plagi de material, tant en el cas de treballs, pràctiques o exàmen constitueix un delictes i es penalitzarà amb un 0 com a nota de l'assignatura. Es considerarà que un treball o activitat està "plagiat" quan es presenta com a propi una part d'un text d'un autor sense citar les fonts, independentment que les fonts originàries siguin en paper o en format digital. Es considerarà que un treball, activitat o examen està "copiat" quan reproduceix tot o una part del treball d'un/a altre/a company/a.

Per aprovar aquesta assignatura, cal que l'estudiant mostri una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua vehicular que consta a la guia docent.

En totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte, doncs, la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació. L'alumnat ha de ser capaç d'expressar-se amb fluïdesa i correcció i ha de mostrar un alt grau de comprensió dels textos acadèmics. Una activitat pot ser retornada (no avaluada) o suspesa si el professor/a considera que no compleix aquests requisits.

Cal mostrar una actitud compatible amb la professió docent com a requisit per aprovar l'assignatura. Algunes competències poden ser: escolta activa, respecte, participació, cooperació, empatia, amabilitat, puntualitat, no jutjar, argumentar, ús del mòbil adequat...

L'avaluació proposada pot experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exposició, en grup, de treball de recerca	10%	0	0	5, 6, 10, 12
Prova de control dels continguts teòrics de l'assignatura (individual)	35%	0	0	3, 11, 12
Pràctiques d'observació sistemàtica (individual)	20%	0	0	1, 2, 3, 12
Treball de recerca observacional (en grup)	35%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12

Bibliografia

- Alvarez-Gayou, J. L. (2003). *Cómo hacer investigación cualitativa*. Fundamentos y metodología. Barcelona: Paidós.
- Anaya, D. (2003). *Diagnóstico en Educación: Diseño y uso de instrumentos*. Madrid: Sanz y Torres.
- Anguera, M. T. (1988). *Observación en la escuela*. Barcelona: Graó.

- Anguera, M. T. (Ed.) (1991). *Metodología Observacional en la investigación psicológica*. Vol. 1. Barcelona: PPU.
- Anguera, M.T. (Ed.) (1993). *Metodología Observacional en la investigación psicológica*. Vol. 2. Barcelona: PPU.
- Arnau, L., & Sala, J. (2020). La revisión de la literatura científica: pautas, procedimientos y criterios de calidad. DDD. Disponible a: <https://ddd.uab.cat/record/222109>
- Bell, J. (2002). *Cómo hacer tu primer trabajo de investigación. Guía para investigadores en educación y ciencias sociales*. Barcelona: Gedisa.
- Buendía, L., González, D., Pegalajar, M. (1999). *Modelos de Análisis de la Investigación Educativa*. Sevilla: Alfar.
- Bakeman, R., Gottman, J. M. (1989). *Observación de la interacción: Introducción al análisis secuencial*. Madrid: Morata.
- Buendía, L., Colás, P., Hernandez, F. (1997). *Métodos de investigación en Psicopedagogía*. Madrid: McGraw-Hill.
- Corbetta, P. (2007). *Metodología y técnicas en investigación social*. Madrid: MacGraw-Hill.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament (2015). Orientacions per a l'avaluació. Educació infantil. Primer cicle. Col. Currículum i avaluació. Barcelona: Servei de Comunicació i publicacions. <http://ensenyament.gencat.cat/ca/departament/publicacions/coleccions/curriculum/>
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament (2016). Currículumorientacions. Educació infantil, segon cicle Col. Currículum i avaluació. <http://ensenyament.gencat.cat/ca/departament/publicacions/coleccions/curriculum/curriculum-ed-inf-2cicle/>
- Gibbs, G. (2012). El análisis de datos cualitativos en investigación cualitativa. Morata.
- Hernández, R., Fernández, C., Baptista, P. (2007). *Fundamentos de metodología de la investigación*. Madrid: MacGraw-Hill.
- Latorre, A., Del Rincón, D., Arnal, J. (2005). *Bases metodológicas de la investigación educativa*. Barcelona: Ediciones Experiencia.
- Rodríguez Parrón, M. (2015). L'observació de la interacció. En Feixas, M.; Jariot, M.; Tomàs-Folch, M. (coords.). *El pràcticum de pedagogia i educació social*. (pp. 153-164). Col. Materials. Bellaterra: Servei publicacions UAB
- Rodríguez Parrón, M. (2010). L'anàlisi qualitativa. En Jariot, M.; Merino, R.; Sala, J. (coords). *Les pràctiques d'educació social. Eines per al seu desenvolupament*. (pp 153-159). Col. Materials. Bellaterra: Servei de publicacions UAB
- Sugrañes, E. et al. (2012). *Observar para interpretar. Actividades de vida cotidiana para la educación infantil (2-6)*. Barcelona: Graó.
- Tójar, J. C. (2006). *Investigación cualitativa. Comprender y actuar*. Madrid: La Muralla.

Programari

No es requereix